

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2025-684

24.6.2025

If Skadeforsikring NUF

Bilansvar

Bilulykke – antidepressiva – selvmord – avkortning – bal. § 7 første ledd.

Skadelidte døde etter frontkollisjon med trailer. Hun hadde forsøkt å ta livet sitt omtrent ett år før, og ble behandlet ved DPS. Et vitne forklarte at skadelidte hadde kjørt mot autovernet først, og deretter svingt over i motgående felt. Etter ulykken ble det påvist antidepressiva i skadelidtes blod. Foretaket avsto krav med henvisning til at skaden var forsettlig fremkalt. Saken reiste spørsmål om foretaket hadde sannsynliggjort at skadelidte hadde tatt selvmord, og om foretaket kunne avkorte med 100 %. Nemnda kom etter en konkret vurdering til at foretaket i tilstrekkelig grad hadde sannsynliggjort at sammenstøtet var forsettlig fremkalt. Nemnda bemerket videre at i tråd med HR-2016-803-A kunne foretaket avkorte forsørgertapserstatningen med 100%. Nemnda ga foretaket medhold.

Saksfremstilling

Skadelidte døde i en trafikkulykke.

Fra politidokumentene:

Antatt hendelsesforløp basert på spor på åstedet og vitneinformasjon: Semitraileren har kjørt nordover i sitt kjørefelt. Personbilen har kjørt sørover. På en rett strekning har personbilen kommet over i motgående felt. Sjøfører på semitraileren har rukket å starte med nedbremsing. Personbilen og semitraileren har truffet hverandre front mot front. Semitrailer har dyttet personbil bakover i en skrå retning hvor bakenden på personbilen har truffet autovernet, før den har stanset opp tverrstående i nordgående felt. Semitraileren har kort avstand etter treffpunktet kjørt ut i grøften på sin høyre side

I illustrasjonsmappen var det også bilde av en lapp funnet i mobildekselet hvor det fremgår notater om f.eks. at skadelidte skulle gi beskjed om at hun var sliten, ikke si at hun var bekymret, ikke skulle være bedre enn hun var, etc. Det var også inntatt et bilde av at familiens hund lå omkommet i bagasjerommet.

I anmeldelsen datert 27.5.24 sto det at klager, skadelidtes ektefelle, «fortalte videre at kona hans hadde vært deprimert over en lengre periode og at hun allerede hadde hatt noen selvmordsforsøk».

I referat etter vitneavhør 27.5.24 av fører A som kjørte en bil som kjørte bak traileren fremgår:

(...) Rett før ulykka, så kunne vitne se at (skadelidtes bil) sjanglet. Den kjørte ut mot autovernet før den vregnte over i motgående. Vitne syns det kunne se ut som (skadelidte) gjorde det med vilje.

Lastebilen kjørte i sitt felt, og de kjørte i ca 80-83 km/t. Det gikk veldig fort fra bilen vregnte over til det smalt. Slik vitne ser det, så kunne ikke lastebilsjåføren gjort noe annerledes. (...)

Klager meldte skaden til foretaket 28.5.24.

I obduksjonsrapport datert 5.6.24 fremgår at det ikke ble «påvist sykelige forandringer av betydning for dødens inntreden».

I brev 25.6.24 underrettet foretaket klager om forsikringsavtalene og at foretaket ville gjennomgå politidokumentene før det ville vurdere retten til erstatning.

Av toksikologirapporten fremkommer at det ble funnet spor av flere legemidler, og videre "de påviste stoffene har dempende effekt på sentralnervesystemet, og kan virke gjensidig forsterkende"

I rapport fra Statens vegvesen datert 12.9.24 fremgår:

(...)

3.2.7 Bilbelter og kollisjonsputer

Bilbelte hang løst rundt venstrearmen til fører etter ulykken, og var ikke i bruk i ulykken. Beltestrammer var ikke utløst. Kollisjonsputer foran og side var utløst på begge sider foran.

Elektroniske kjøretøydata viser at fører ikke hadde belte på under ulykken

(...)

Lest fra tabeller:

- Hjulhastighet i de siste 5 sekundene før lagret hendelse ligger jevnt på 78 – 75 km/t.

- Gasspedal er inntrykt jevnt mellom 37 – 38 %. I selve kollisjonen er den 78 %, dette tallet er dog noe usikkert da vi her er inne i selve kollisjonen.

- Bryter til bremsepedal er ikke aktivert før, og heller ikke i kollisjonen.

- Styrevinkel er registrert som -50% i de siste 5 sekundene før kollisjonen. Dette er en skarp sving til venstre og er litt uvanlig siden den er registrert i %. Den er vanligvis oppgitt i grader. Må sammenlignes med spor og undersøkelser på stedet.

- Ulykkesstedet er ca. midt på en rett vegstrekning. Ulykkesbilen har kjørt bortimot rett frem i sekundene før sammenstøtet. Styrevinkelen er oppgitt i % istedenfor grader, og hvis jeg sammenligner med åstedet så tolkes det slik at styrevinkel på -50 % vil si rett frem.

3.2.11 Vurdering av kjøretøyets tilstand

Jeg har vurdert personbilen til å ha vært i god teknisk stand før ulykken.

(...)

Etter mottak av politidokumentene, og intern vurdering, avslo foretaket kravet under dekningene 9.10.24. Dette under henvisning til forsettlig fremkalt skade, jf. bal. § 7 og fal. § 13-8. Det ble opplyst om klagemulighetene.

I politidokumentene var det også inntatt en rapport etter telefonsamtale med vitne A 1.11.24, hvor det bl.a. sto:

Utdjupande om bilens rørsler før ulukka

A forklarte at det heile skjedde så fort at det er vanskeleg for han å seie så mykje meir. Han la berre merke til at bilen gjorde ein litt "rar bevegelse" på venstre side av køyrefeltet (sett i nordgåande/ hans køyreretning, (...), før den svinga brått mot høgre og inn i lastebilen. Det var ikkje slik at han hadde observert bilen sjangle over tid. Han la berre merke til noko rart i eit "millisekund" før den svinga inn i vegbanen og råka lastebilen. (...)

Han fortel at då politiet undersøkte staden, oppdaga dei at det var (tilsarende farge som skadelidtes bil) på autovernet på høgre side av vegen i sørgåande køyreretning. Då fekk han ein tanke om at den rare bevegelsen han såg bilen gjorde før samanstyten, kunne vere at bilen fyrst hadde vore bort i autovernet for deretter å svinge brått motsett veg og inn i lastebilen.

Han såg ikkje sjølv at bilen var i autovernet, men trur absolutt det kan vere ein årsak til ulukka, ut i frå det han observerte like i framkant. Han hugsar at han også oppgav dette som ein mogleg årsak til ulukka i si forklaring til politiet på staden, i tillegg til at ho kunne ha gjort det med vilje. Det kan sjølvstykke ikkje utelatast. (...)

I klagen til Finansklagenemnda av 26.11.24 fremgår at skadelidte:

hadde sitt første selvmordsforsøk ved tablettintox i slutten av april 2023. Hun hadde da slitt med depresjon over en lengre periode, uten at hun opplevde å bli tatt på alvor i spesialisthelsetjenesten. Hun skrev

avskjedsbrev til sin familie, hvor hun ga uttrykk for at «hertet mitt har gått i stykker, eg klar ikkje mer. (...) Eg ligg i kjellarstova».

I klagen ble det videre opplyst at:

Etter dette selvmordsforsøket ble hun frivillig innlagt på Distriktpsikiatrisk senter (DPS) ... Hun ble skrevet ut fra DPS... Hun fikk da med seg sin journal. Ved gjennomgang av journalen fikk hun en kraftig reaksjon på innholdet, da hun ble redd for at hun aldri ville bli frisk. Hun reiste så til ektefellenes andre hytte på ..., med planer om å ta livet sitt ved å ta flere tabletter med Ibux og kutte seg på håndleddet. Denne planen ble imidlertid aldri gjennomført i det (skadelidte) bestemte seg for å leve. Hun reiste hjem og ble frivillig innlagt på DPS. Derfra ble hun utskrevet den 20.06.2024.

I tiden etter gikk (skadelidte) til jevnlige samtaler hos DPS, og opplevde en klar forbedring i sine symptomer. I tiden frem mot ulykken den 27.05.2024, hadde hennes psykiske helsetilstand svinget opp og ned. Hun ble imidlertid ikke vurdert som aktiv suicidal. Sikrede har vært involvert i prosessen med DPS, og ektefellene hadde før ulykken mange samtaler om hvordan (skadelidte) følte seg. (Skadelidte) ga i samtaler dem imellom klart uttrykk for at hun hadde mye å leve for og ønsket å leve.

Klager har i det vesentlige anført at foretaket ikke i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort at ulykken skyldes en forsettlig handling fra skadelidtes side, men at det var tale om et uhell. Hun hadde kun hatt ett selvmordsforsøk tidligere, og dette skjedde mer enn ett år før ulykken skjedde. Hun fikk hjelp hos DPS, som vurderte at hun ikke var aktivt suicidal før ulykken. Hun viste heller ingen tegn til suicidalitet i tiden før ulykken, og var i bedring. Hun hadde i helgen vært på besøk hos familie, som var en svært positiv opplevelse for henne. I motsetning til tidligere, hadde hun ikke skrevet noe avskjedsbrev til familien. Lappen på mobildekselet var en «oppskrift» på hvordan hun skulle takle tunge tanker, og ikke et avskjedsbrev. I tillegg er det helt utelukket at hun ville ha risikert livet til hunden. I samme retning taler at hun kun holdt en jevn fart på 78-75 km/t før kollisjonsøyeblikket. Vitnet A mente det fremstod som mest sannsynlig at trafikkulykken skyldtes at hun av en eller annen grunn mistet kontroll på bilen, jf. at hun skjente ut mot autovernet før ulykken. Samlet sett fremstår hendelsen mer som en ulykke, enn et selvmord, sml. FSN-4184. Ulykken kan like gjerne skyldes at hun mistet kontroll over bilen i det hun holdt på å ta på seg setebeltet. Til slutt vises det også til at et annet foretak har akseptert hendelsen som en ulykke, og utbetalt iht. reiseforsikringen.

I tråd med nyere praksis fra Finansklagenemnda, har klager krevd dekning av hans utgifter til advokat ved medhold.

Foretaket har i det vesentlige anført at det er tilstrekkelig sannsynliggjort at ulykken var et forsettlig fremkalt selvmord. Det er derfor grunnlag for fullstendig bortfall av erstatning under bilansvaret, jf. bal. § 7, sml. blant annet avgjørelse 2017-315.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket har sannsynliggjort at skadelidte tok selvmord, og om foretaket kan avkorte med 100 %.

Bal. § 7 første ledd fastsetter at dersom skadelidte har medvirket til skaden «med vilje eller i aktløyse», kan kravet reduseres eller falle helt bort, såfremt skadelidte er mer enn lite å legge til last.

Det er foretaket som må sannsynliggjøre at skadelidte tok selvmord. Det følger av HR-2016-2579-A, at det er tilstrekkelig med alminnelig sannsynlighetsovervekt.

Spørsmålet er etter dette om det foreligger sannsynlighetsovervekt for at skadelidte tok selvmord.

Klager har anført at det ikke er sannsynliggjort at skadelidte tok selvmord og blant annet vist til at hun ikke viste tegn til suicidalitet i tiden før ulykken, at hun aldri ville risikert hundens liv, og at hun

av en eller annen grunn mistet kontroll på bilen, jf. at hun skjente ut mot autovernet før ulykken.

Argumentene til klager trekker i retning av at skadelidte ikke tok selvmord. Dokumentasjonen viser imidlertid også at skadelidte hadde en relativt nylig historikk med flere selvmordsforsøk, og at hun hadde inntatt større mengder av flere medisiner som hadde en dempende effekt på sentralnervesystemet. Videre er det dokumentert at det ikke var noe feil med bilen, at det var tale om en rett strekning med god sikt, men at skadelidte likevel brått kjørte inn i lastebilen uten å bremse, og at hun ikke brukte setebelte.

Slik saken er opplyst, finner nemnda etter en konkret vurdering at det fremstår som mer sannsynlig at sammenstøtet med den andre bilen var forsettlig, enn at det ikke var det. Foretaket har etter nemndas syn i tilstrekkelig grad sannsynliggjort at det var tale om selvmord.

Når skaden er forårsaket med vilje, følger det av bal. § 7 første ledd at retten kan «minka skadebotkravet eller lata det falla heilt bort».

I HR-2016-803-A, vurderte Høyesterett om de etterlattes krav måtte avkortes helt eller delvis, fordi forsørgeren brukte bilen til å ta sitt eget liv. Høyesterett viste i denne forbindelse til at «forsettlige medvirkningshandlinger står i en særstilling i erstatnings- og forsikringsrettslig sammenheng», jf. avsnitt 36. I avsnitt 37, sluttet Høyesterett seg til flertallet i lagmannsretten da det uttalte at:

«eit skadebotvern i ein slik situasjon, anten til skadelidte eller dei etterlatte, liggja så på tvers av dei interessar bilansvarslova i utgangspunkt er meint å ivareta at det trengs tilsvarende klare haldepunkt for å påleggja skadebotansvar i medhald av lova. Fleirtalet i lagmannsretten kan ikkje sjå at slike klare haldepunkt føreligg.»

På denne bakgrunn fant Høyesterett at de etterlattes forsørgertapserstatning måtte avkortes fullt ut.

På denne bakgrunn finner nemnda at foretakets avkortning på 100 % er i samsvar med den avkortningsgrad som er lagt til grunn i rettspraksis.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).